

october

Onderzoek financiering tijdens corona

JANUARI 2021 V1.1

Onderzoeksaanpak

- De gegevens uit deze rapportage zijn ontleend aan twee onderzoeken van October onder 1242 ondernemers waarvan het eerste onderzoek in juni is uitgevoerd (onderzoek 1) en het tweede onderzoek in november in november is uitgevoerd (onderzoek 2).
- Aan het onderzoek deden eigenaren, directeuren, CFO's, financieel managers en financieel adviseurs van midden- en klein bedrijven (5-250 medewerkers) mee.
- October vroeg de respondenten naar de impact van de coronacrisis op de organisatie en investeringen en (plannen voor) financiering op zowel korte als lange termijn. Ook is gevraagd naar kennis over financiering en de kennis over en het gebruik van de staatsgarantieregeling BMKB-C.

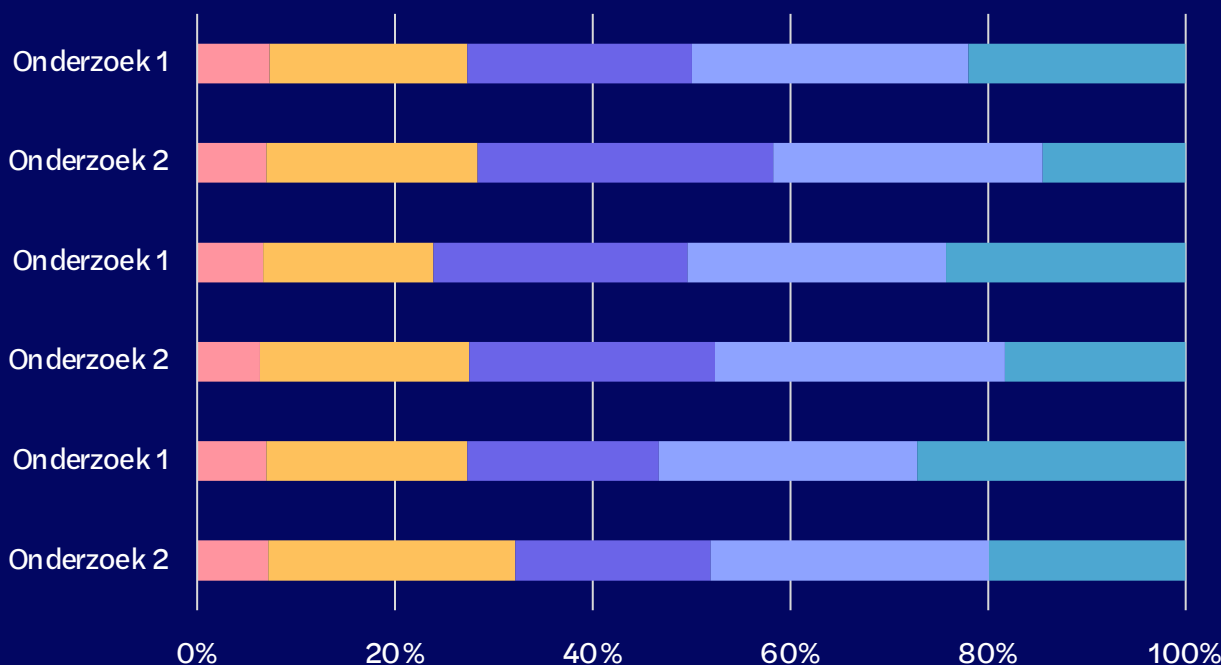
Samenvatting

- De gevolgen van de eerste en tweede lockdown zijn zichtbaar. Medewerkers worden ontslagen en er vinden betalingsproblemen plaats. Voor ruim een derde van de respondenten heeft de tweede lockdown de onzekerheid voor de organisatie drastisch vergroot.
- Gedurende beide lockdowns geeft 70% van de respondenten aan dat de focus van de organisatie niet is gewijzigd.
- Ondernemers beoordelen het ondernemersklimaat in beide onderzoeken nog steeds met ruim een 7 gemiddeld.
- De lockdowns hebben ondernemers doen nadenken over hun diensten en/of producten van de organisatie. Meer dan de helft geeft aan deze te hebben aangepast. Dit geldt ook voor de bedrijfsvoering: gedurende de tweede lockdown geeft meer dan de helft aan deze te hebben aangepast; er komt meer focus op digitalisering en marketing inzet.
- De helft van de ondervraagden geeft aan dat geplande investeringen worden voortgezet, al dan niet met vertraging.
- De financieringsbehoefte op korte termijn neemt tijdens coronacrisis neemt toe van 28% naar 32%. Daardoor komt het aanvragen van financiering steeds vaker in beeld als een serieuze optie.
- De financieringsbehoefte op lange termijn (aankomende 2 jaar) is fors gegroeid door de tweede lockdown (van 26% naar 37%). 4 op de 10 ondernemers geeft ook aan dat deze behoefte is ontstaan door de coronacrisis.
- Geplande financieringsdoeleinden zijn met name immateriële projecten: digitalisering, opleiden werknemers en marketing.
- 60% van de ondernemers is goed op de hoogte van de mogelijkheden van financiering en de verschillen tussen financiers, maar meer dan 50% geeft aan meer te willen weten over de verschillende vormen van financiering.
- 40% van de ondernemers in Nederland is bekend met staatsgarantieleningen en bijna 70% procent daarvan heeft een lening met staatsgarantie aangevraagd . De behoefte voor een BMKB-C lening neemt toe.

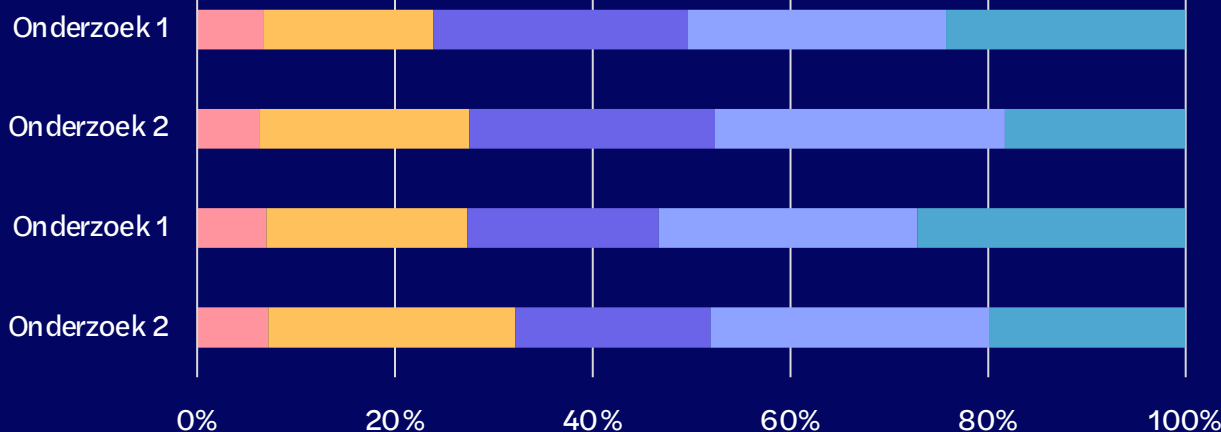
Impact crisis duidelijk zichtbaar op bedrijf

- De gevolgen van beide lockdowns zijn duidelijk zichtbaar. Medewerkers worden ontslagen en er vinden betalingsproblemen plaats.
- Ruim een derde van de respondenten ondervindt een grotere onzekerheid voor de eigen organisatie.

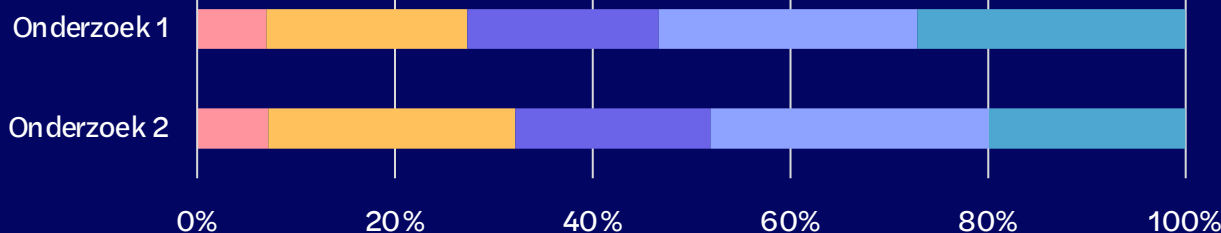
Het is onzeker of mijn organisatie overeind blijft door de coronacrisis

Onze organisatie heeft problemen met het aflossen van leningen

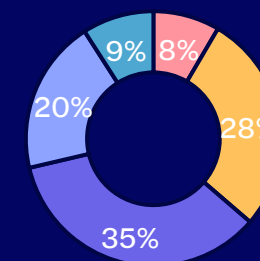

Mijn organisatie heeft medewerkers moeten ontslaan

helemaal mee eens
mee eens
niet mee eens, niet mee oneens
mee oneens
helemaal mee oneens

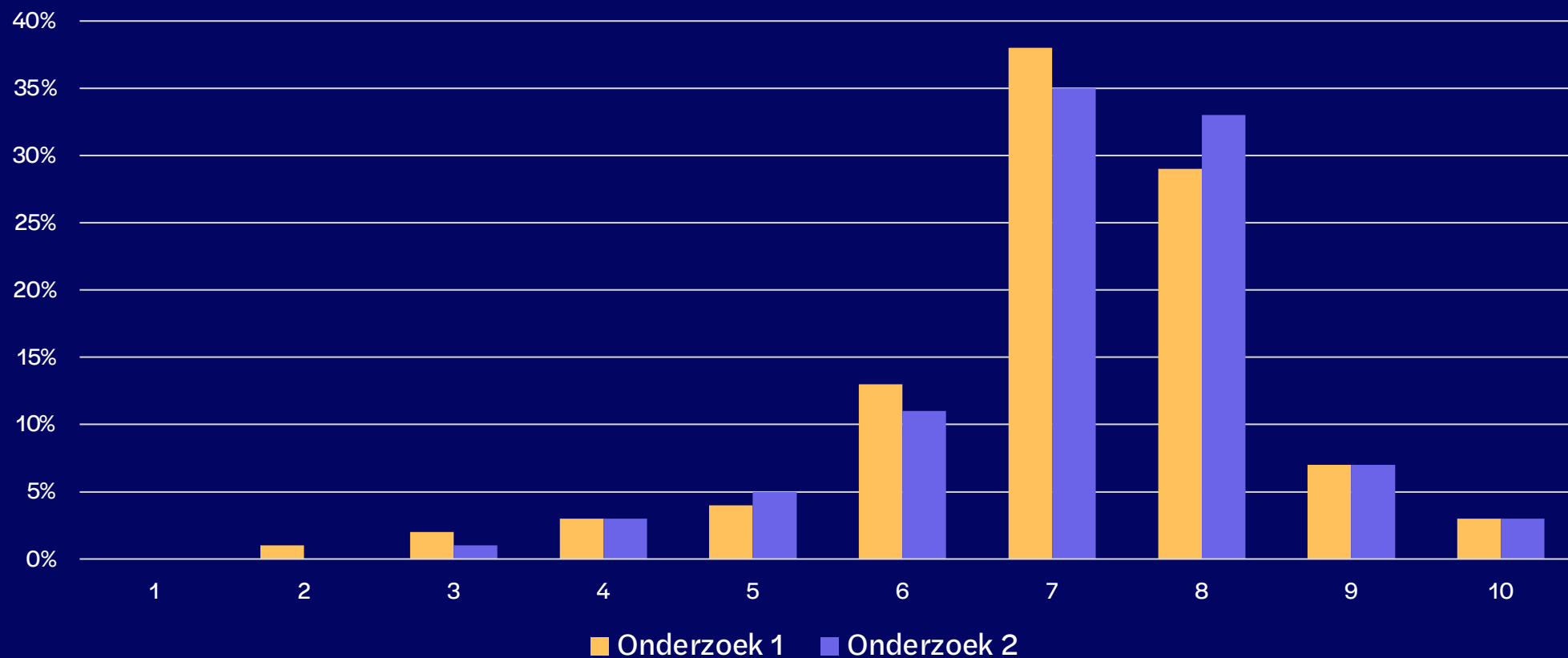
De tweede golf en lockdown heeft de onzekerheid voor mijn organisatie drastisch vergroot

helemaal mee eens
mee eens
niet mee eens, niet mee oneens
mee oneens
helemaal mee oneens

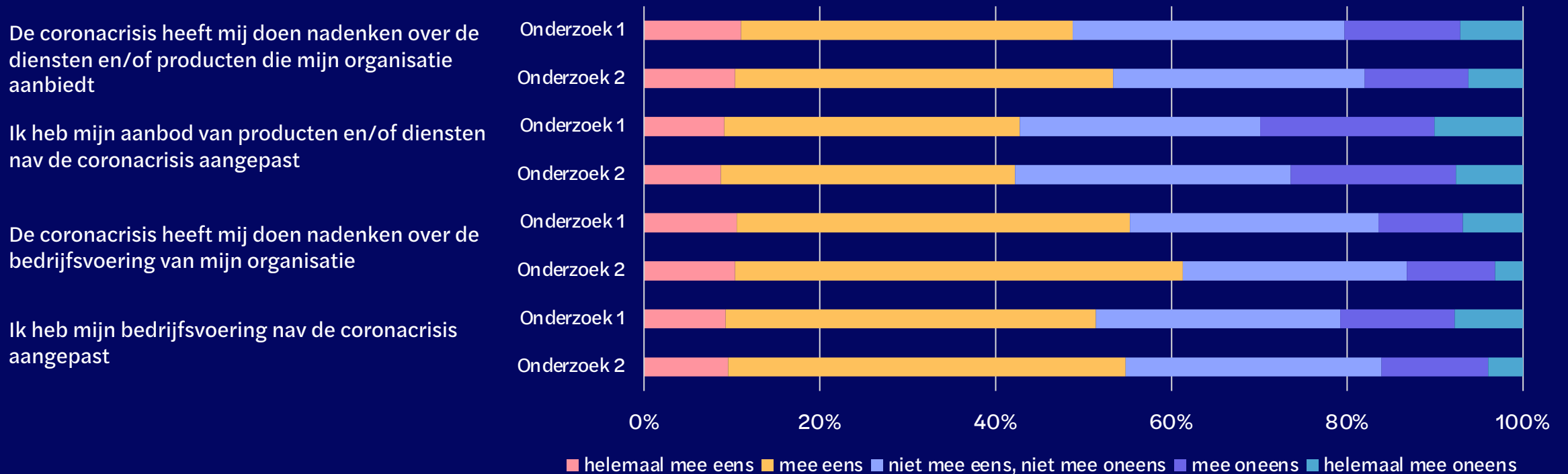
Ondernemersklimaat nog steeds voldoende

Hoe waardeert u het ondernemersklimaat in Nederland? (rapportcijfer 1 t/m 10)

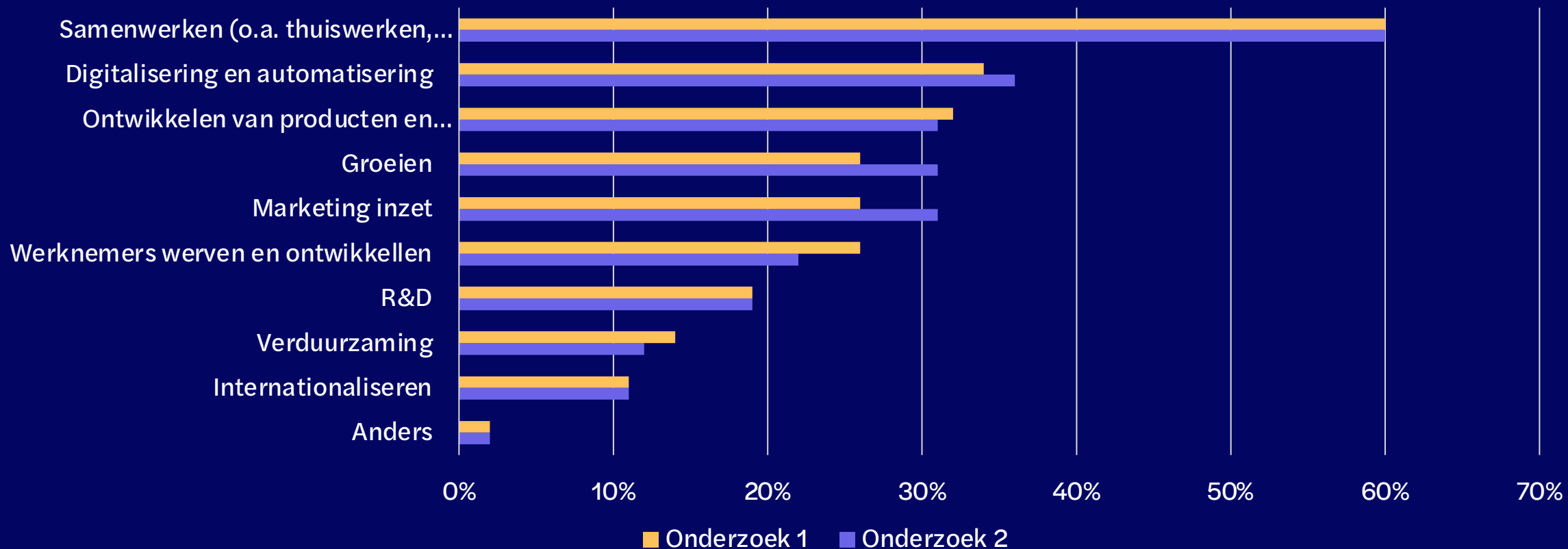
Aanpassingen binnen het bedrijf

- De gevolgen van de eerste en tweede lockdown hebben ondernemers doen nadenken over hun diensten en/of producten en de bedrijfsvoering van de organisatie. Ruim 40% heeft dan ook hun product en/of dienst aangepast.
- Ook de bedrijfsvoering wordt onder de loep genomen. Gedurende de eerste lockdown geeft meer dan de helft aan deze te hebben aangepast.

Focus op digitalisering, groei en marketing

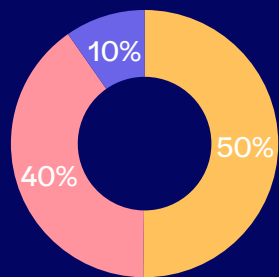
Op welke functionele gebieden is de bedrijfsvoering veranderd of gaat in de toekomst veranderen?

Geplande investeringen worden voortgezet, al dan niet met vertraging

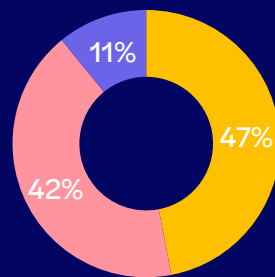
- Ondernemers blijven voornemens om door te gaan met de geplande investeringen, al dan niet met een vertraging.
- Dat ondernemers hiermee aan de slag gaan is duidelijk; we vroegen in november of de ondervraagden zich de afgelopen maanden goed hebben ingelezen; dat beaamt 53%.

Is uw organisatie van plan om geplande investeringen voor de komende jaren voort te zetten al dan niet met een vertraging?

Onderzoek 1

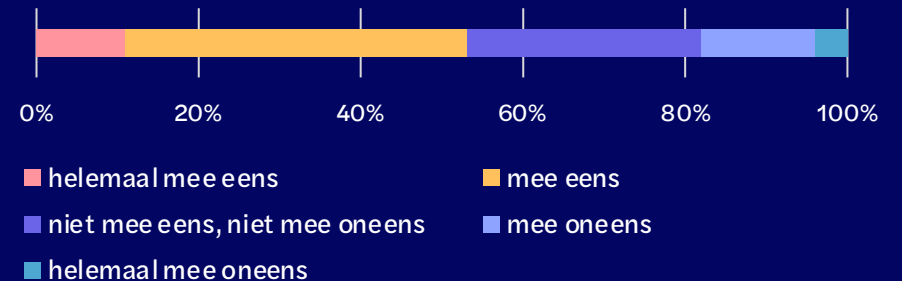
■ Ja
■ Misschien
■ Nee

Onderzoek 2

■ Ja
■ Misschien
■ Nee

Ik heb mijzelf de afgelopen maanden ingelezen en verdiept in financiering en diverse opties om dit aan te vragen

Onderzoek 2

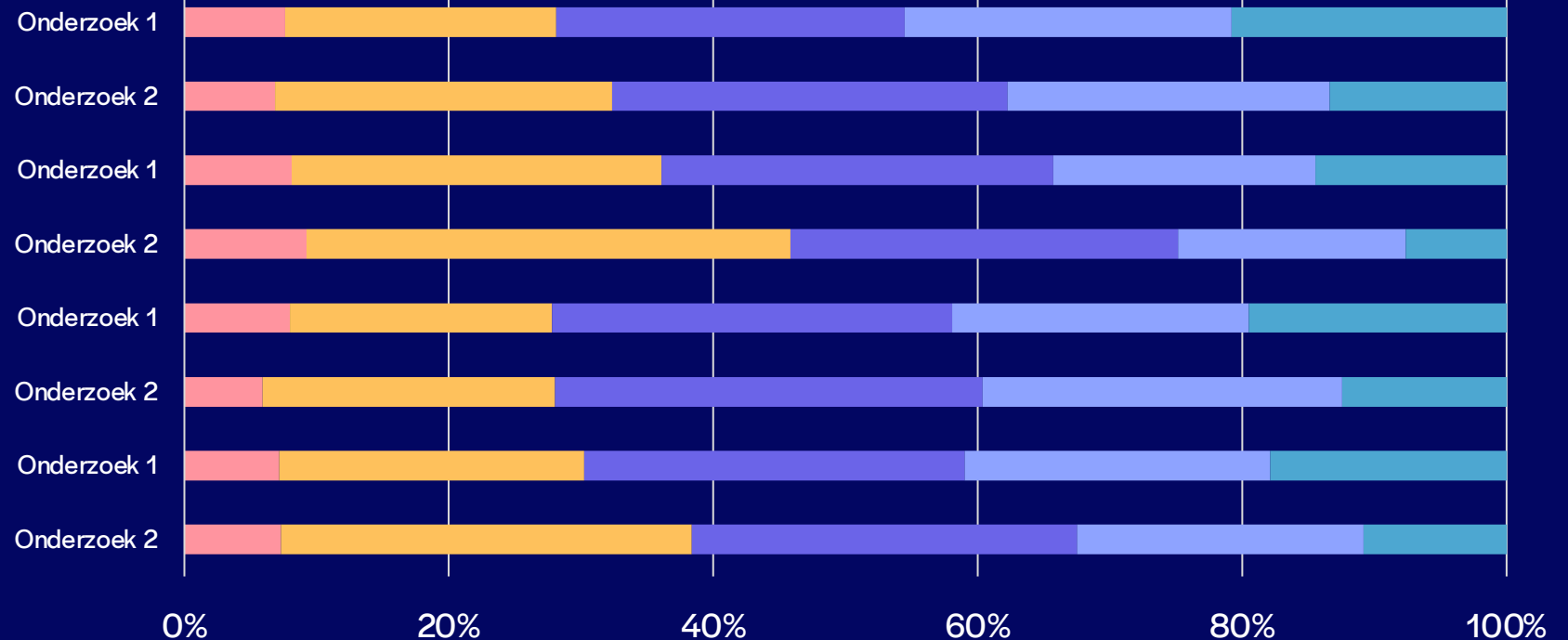
■ helemaal mee eens
■ mee eens
■ niet mee eens, niet mee oneens
■ mee oneens
■ helemaal mee oneens

Financieringsbehoefte op korte termijn

- Het is duidelijk dat door de coronacrisis de financieringsplannen flink veranderen. Waar tijdens onderzoek 1 nog 28% aangeeft dringend financiering nodig te hebben, is dit tijdens onderzoek 2 al 32%.
- Daardoor komt het aanvragen van financiering steeds vaker in beeld als een serieuze optie. (onderzoek 1 36%, onderzoek 2 46%).

Onze organisatie heeft n.a.v. de coronacrisis dringend financiering nodig

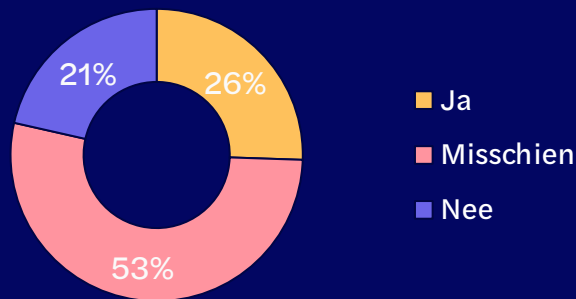

helemaal mee eens   mee eens   niet mee eens, niet mee oneens   mee oneens   helemaal mee oneens

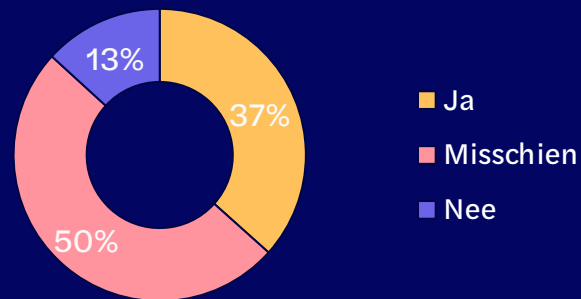
Financieringsbehoefte ondernemers fors gegroeid door tweede lockdown

- Sinds de eerste lockdown is de behoefte aan financiering onder ondernemers fors toegenomen, terwijl de doeleinden voor financiering een verschuiving doormaken. Bijna veertig procent van de ondernemers is nu voornemens geld op te halen. Dat was aan het einde van de eerste lockdown in juni iets meer dan een kwart.
- Bijna 4 op de 10 ondernemers geeft aan dat het plan om financiering op te halen is ontstaan door de tweede lockdown van de coronacrisis.

Is uw organisatie van plan om in de komende twee jaar financiering op te halen voor uw organisatie?

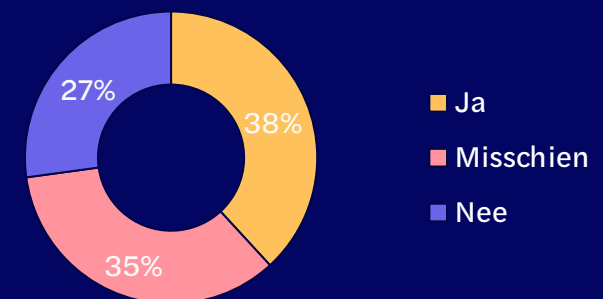

Onderzoek 1

Onderzoek 2

Is uw plan om financiering op te halen door de huidige tweede lockdown van de coronacrisis ontstaan?

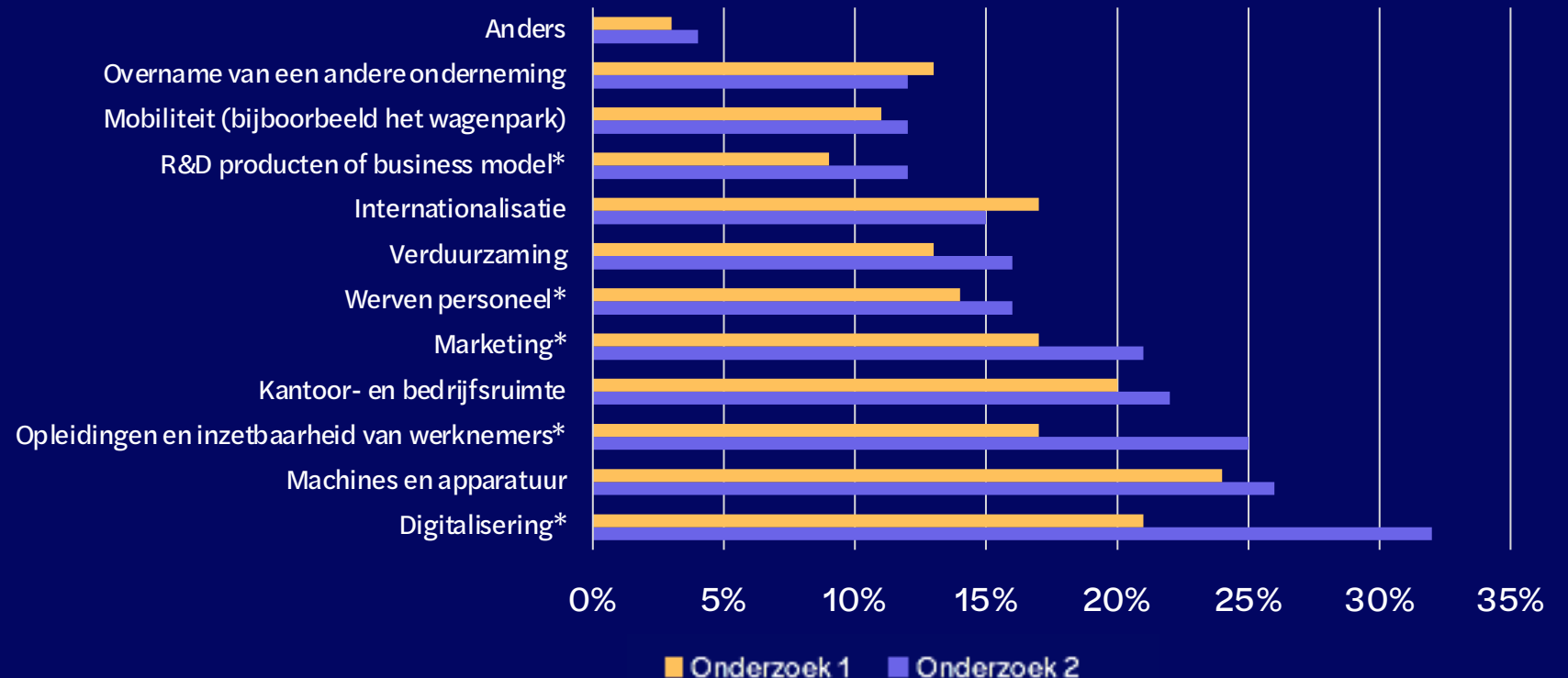
Onderzoek 2

Geplande financieringsdoeleinden

Meer dan 50% in investeringen met een immaterieel karakter

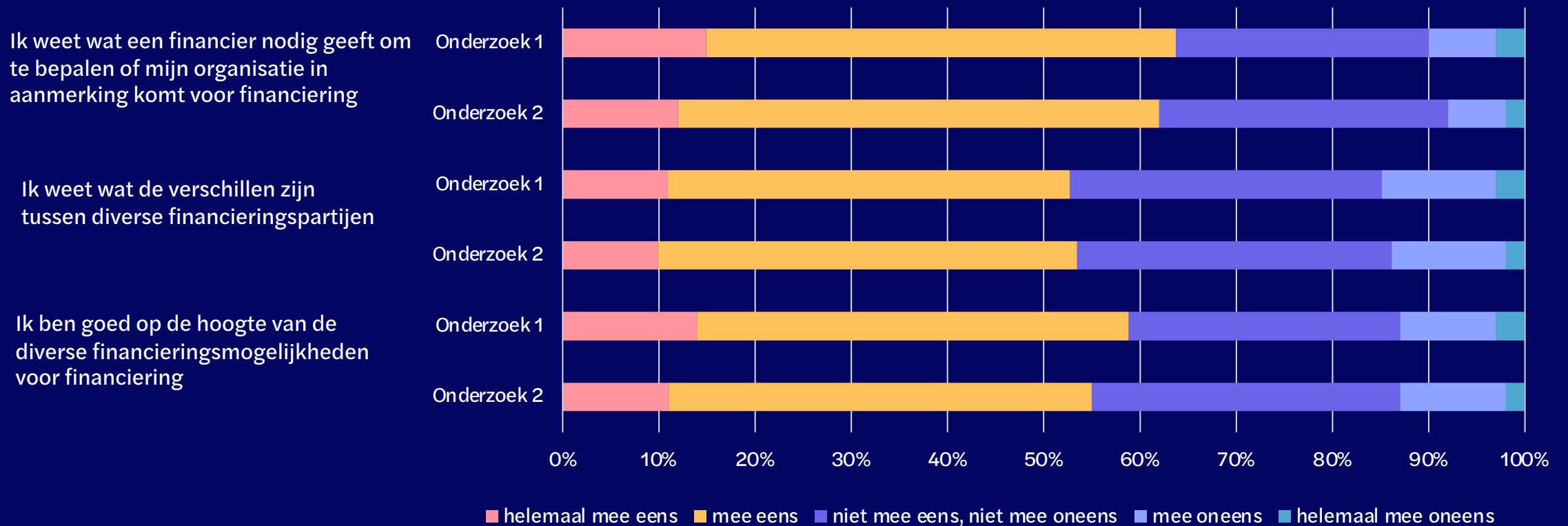
- Ondernemers zijn vooral van plan te investeren in digitalisering; ruim 32% is voornemens hier geld in te stoppen. Dat was afgelopen juni 21%.
- Investeren in machines en apparatuur blijft populair en met de wens van 25% (voorheen 17%) te investeren in het opleiden en de inzetbaarheid van werknemers wordt de top drie afgerond.
- Noemenswaardig is ook het streven om in marketing te investeren. Was dat eerst 17%, nu zegt één op de vijf ondernemers geld op te willen halen voor marketingdoeleinden.

Geplande financieringsdoeleinden
Immateriële (*) en Materiële projecten

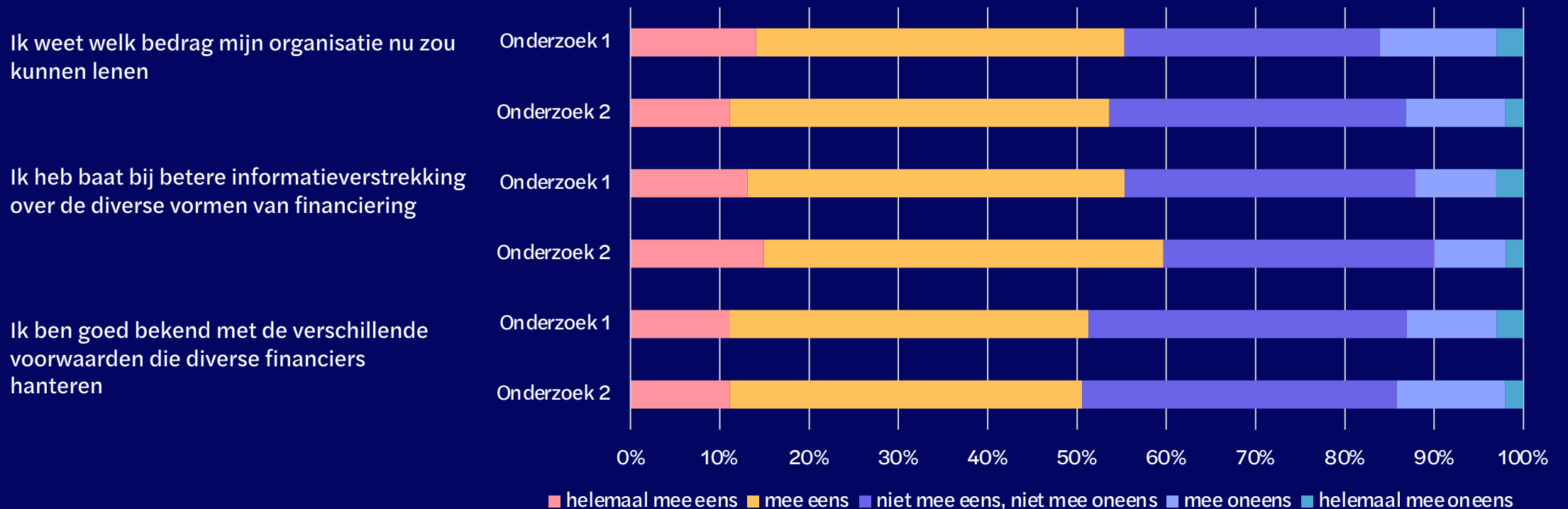
Kennis financiering en financiers

- Meer dan de 60% van de ondernemers weet wat een financier nodig heeft om te bepalen of zijn organisatie in aanmerking komt voor financiering.
- Dat geldt ook voor de kennis van de verschillen tussen de financiers.

Kennis financiering en financiers

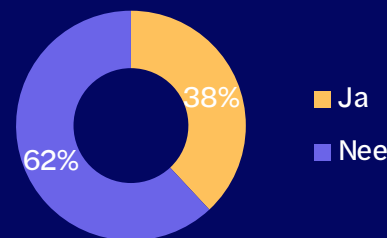
- Alhoewel de ondervraagden weten wat een financier nodig heeft om te bepalen om in aanmerking te komen voor een financiering, neemt die kennis van de verschillende voorwaarden wel af.
- Dat is te zien in de behoefte naar betere informatieverstrekking; 55% (onderzoek I) en 60% (onderzoek II) geeft aan baat te hebben bij betere informatieverstrekking.

Staatsgarantieregeling BMKB-C: onbekend maakt onbenut

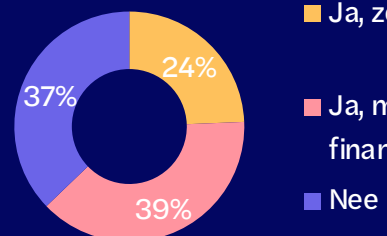
- Veertig procent van de ondernemers in Nederland is bekend met staatsgarantieleningen en bijna zeventig procent daarvan heeft een lening met staatsgarantie aangevraagd.
- Van de aanvragen met staatsgarantie is 60% gedaan met behulp van een financieel adviseur.
- Behoefte voor een BMKB-C lening neemt toe.

Bent u bekend met BMKB-C?

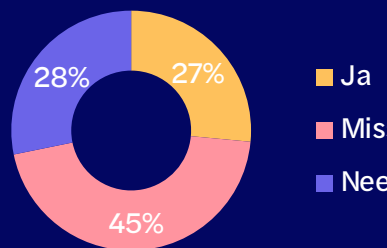
■ Ja
■ Nee

Heeft u wel eens een BMKB-C aanvraag gedaan?

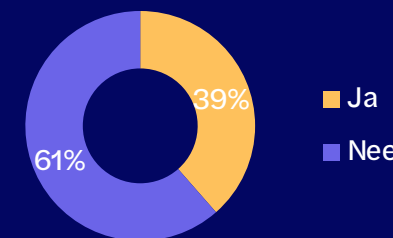

■ Ja, zelf
■ Ja, met behulp van een financieel adviseur
■ Nee

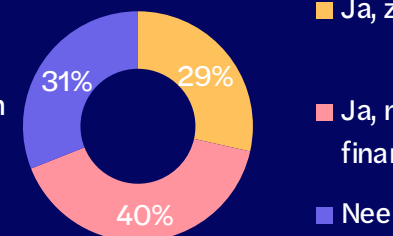
Verwacht u in het aankomende jaar een BMKB-C aanvraag te gaan doen?

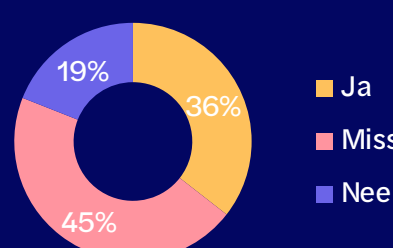
■ Ja
■ Misschien
■ Nee

■ Ja
■ Nee

■ Ja, zelf
■ Ja, met behulp van een financieel adviseur
■ Nee

■ Ja
■ Misschien
■ Nee

Onderzoek 1

Onderzoek 2

Bekendheid met alternatieve financiers neemt langzaam toe

- We legden de respondenten een lijst voor van de 15 grootste non-bancaire financiers en vroegen welke namen van non-bancaire financiers bekend zijn.
- Bekendheid van non-bancaire financiers is gestegen van 56% naar 62%.

